

ERDÉSZETI ÉS VADGAZDÁLKODÁSI FŐOSZTÁLY

EVgF/ ~~111~~ /2017.

Jóváhagyta:

Dr. Bitay Márton
államtitkár

MINISZTERI TÁJÉKOZTATÓ

Magyarország erdőállományának 2016. évi helyzetéről, állapotáról

Dalvári Vince Gábor
főosztályvezető-helyettes

Budapest, 2017. november

Miniszteri tájékoztató
Magyarország erdőállományának főbb adatairól
a 2009. évi XXXVII. törvény 43. § (5) bekezdése alapján

2016-ban hazánk erdőtervezett területe 0,1 százalékkal csökkent. Köszönhető mindez az egyes erdőterületek egyéb célra történő a korábbi évekhez hasonló mértékű kivonásnak, és az azzal egy időben jelentkező erdőtelepítési kedv csökkenésének. Ugyanakkor az élőkészlet 3,3 millió m³-rel tovább növekedett. Az elmúlt évben a folyónövedék 56,4 százaléka került kitermelésre, mely mennyiség 0,2 százalékkal kevesebb az előző évinél. A védelmi rendeltetésű erdők arányának további növekedése azok biológia gazdagságának növekedését szolgálja. A tulajdonosi megoszlásban a tulajdon arányok szinte változatlanok.

Az erdővagyon jellemző adatai¹

Az ország erdőterülete és az erdőgazdálkodást közvetlenül szolgáló egyéb földrészek

Erdőtervezett terület	2016. I. 1.	2017. I. 1.	Változás
	hektár		
Erdőterület	1 940 720	1 939 342	-1 378
Egyéb részlet	120 099	119 386	-713
Összes erdőtervezett földterület	2 060 819	2 058 728	-2 091

Magyarország területéből, a statisztikai zsebkönyv szerint 2015. évről 2016. évre vonatkozóan a termőföld területe 11 ezer hektárral csökkent. Az Országos Erdőállomány Adattár (a továbbiakban: Adattár) 2017. január 1-jei állapot szerint, 1 939 342 hektár az erdőterület, ami 20,8 százalékos erdősültségnek felel meg. Az erdőterület csak a faállománnyal borított területeket tartalmazza (beleértve a felújítandó tires vágásterületeket is). Az Adattárban egyéb részletként kerül nyilvántartásra az erdőgazdálkodási tevékenységet közvetlenül szolgáló földterületek pl. erdei tisztások, vadföld, az erdei farakodó és készletező hely, nyiladék, tűzpuszta stb.

Tulajdonosi megoszlás

Erdőtervezett terület	2016. I. 1.	2017. I. 1.
	%	
Állami	56,13	56,15
Közösségi	1,05	1,04
Magán	42,82	42,81
Mindösszesen	100,00	100,00

A tulajdonosi megoszlásban az utóbbi években alig van változás, csak század százalékokban mérhető.

Az erdők elsődleges rendeltetése

Erdőterület	2016. I. 1.	2017. I. 1.
	%	
Védelmi rendeltetésű	37,0	37,4
Gazdasági rendeltetésű	61,8	61,4
Közjóléti rendeltetésű (gyógyerdő, parkerdő, tanerdő, kísérleti erdő, vadászpark)	1,1	1,1
Faültetvény	0,1	0,1
Összesen	100,0	100,0

¹ (Teljes forrásanyag: Országos Erdőállomány Adattár, Beszámoló az erdősítésekről és a fakitermelésekről a 2016. évben, NÉBIH Erdészeti Igazgatóság)

A 2009. évben hatályba lépett új törvényi változások miatt a védelmi erdők aránya – már lassúbb ütemben – de tovább nőtt a gazdasági erdők rovására. A védelmi rendeltetésű erdőkhez többek között a talajvédelmi, a vízvédelmi, a településvédelmi, a természetvédelmi rendeltetésű erdők tartoznak.

Üzemmódonkénti megoszlás

Erdőterület	2016. I. 1.	2017. I. 1.	változás		
	hektár		%	hektár	összesen
Vágásos erdő	1 783 450	1 771 622	99,3	-11 828	11 828
Szálaló (nem vágásos) erdő	17 851	18 481	103,5	630	
Átalakítás alatt álló erdő	73 396	73 127	99,6	-269	
Faanyagtermelést nem szolgáló erdő	66 023	76 112	115,3	10 089	

A tárgyévben tovább csökkent a vágásos üzemmódban kezelt erdők területe. Elsősorban az állami tulajdonon gazdálkodók az erdőtörvény előírásának megfelelő ütemben tértek át a vágásos üzemmódról a folyamatos erdőborítást biztosító üzemmódokra. A faanyagtermelést nem szolgáló üzemmód inkább az üzemmód hiányát jelenti, hiszen ezeken a területeken az erdőgazdálkodás során faállomány-gazdálkodásra nem kerül sor, az erdőben fakitermelés csak kísérleti, erdővédelmi, természetvédelmi, közjóléti, erdőfelújítási vagy egyéb közérdekű céllal folytatható. Ugyanakkor ezek a területek természetvédelmi szempontból kiemelkedően fontosak, területi növekedésükkel nő azon erdei élőhelyek területe, ahol az erdőgazdálkodási „zavarás” gyakorlatilag megszűnik.

A szálaló és átalakító üzemmód közötti változás az átalakítás folyamatát is jelezheti. Fel kell hívni azonban a figyelmet, hogy a 2017-es erdőtörvény módosításáig a körzeti erdőtervezés során – amely az ország egytizedét érinti évente – az erdőállományok üzemmódjának felülvizsgálata is megtörtént, így a kisebb korrekciók emiatt is lehetségesek voltak. A 2017-es módosítás után ugyan az állami erdőterületekre előírt kísérleti jellegű, üzemszerű áttérés kötelezettsége hatályban maradt, az erdőgazdálkodás üzemmódjának megállapítása az erdőgazdálkodó kérelmére történik. A módosítás további jelentősebb változásokat tartalmaz, amely az örökzöld üzemmód (amely a szálalást is magába foglalja) kedvezőbb elfogadását is eredményezheti.

Fafajmegoszlás

Fafajcsoportok	2016. I. 1.	2017. I. 1.
	terület %	
Tölgy	20,7	20,7
Cser	11,3	11,3
Bükk	6,0	6,0
Gyertyán	5,2	5,2
Akác	24,3	24,3
Egyéb kemény lombos	6,1	6,2
Nemes nyár	6,1	6,0
Hazai nyár	4,4	4,6
Egyéb lágy lombos	5,3	5,3
Fenyő	10,6	10,4
Összesen	100,0	100,0

Az erdőterület 63,3 százalékát őshonos fafajok, 36,7 százalékát az idegenhonos vagy meghonosodott fafajok (akác, vörös tölgy, egyes fenyők) illetve a klónozott fajták (nemes nyár) foglalják el.

A fafajcsoportok közül a legnagyobb területet továbbra is a tölgyek (tölgy és cser) foglalják el 32,0 százalékkal, amit az akác követi 24,3 százalékkal. A fenyvesek és a nemes nyár aránya tovább csökkent a hazai nyár és az egyéb kemény lombosok javára; a bükk értéke nem változott. Az akác meghatározóan a magán-erdőgazdálkodásban betöltött kiemelkedő szerepének köszönhetően az erdőfelújítások során az egyik legkedveltebb fafaj.

Korosztálymegoszlás

Korosztályok (év)	2016. I. I.	2017. I. I.
	terület %	
-20	29,6	29,2
21-40	27,6	27,5
41-60	16,3	16,4
61-80	12,5	12,5
81-100	8,6	8,8
101-	5,4	5,6
Összesen	100,0	100,0

Az adattári adatok szerint a 20 évnél fiatalabb állományok aránya tovább csökkent. A csökkenés jól mutatja az erdőtelepítési kedv hanyatlását. A közepes korcsoportok aránya stagnál. Kismértékben emelkedett a 100 év feletti állományok aránya a védett erdők vágáskorának emelkedése következtében.

Élőfakészlet, növedék, vágásérettségi adatok

Megnevezés	2016. I. I.	2017. I. I.
Élőfakészlet (millió m ³)	378,6	381,9
Élőfakészlet (m ³ /ha)	202	204
Folyónövedék (millió m ³ /év)	13,1	13,0
Folyónövedék (m ³ /ha/év)	7,0	7,0
Kitermelt fakészlet (millió m ³)	7,354	7,338

Az ország élőfakészlete folyamatosan növekszik. 2004. január 1-jéhez képest (334,3 millió m³) a növekedés több mint 14,2 százalékos. A gyarapodás oka, hogy az erdők élőfakészlet csökkenését okozó tényezők (fakitermelések, mortalitás, erdőkárok) együttes hatását meghaladó éves folyónövedék.

A vágásérett állományok összes területe és fatérfogata az elmúlt év azonos adataihoz viszonyítva enyhén nőtt, illeszkedik a megelőző évek tendenciájához. A véghasználati lehetőségek távlati növekedésének fő forrása az elmúlt évtizedekben telepített új erdők faállományának vágáséretté válása.

A védett erdőterületeken a vágásérettségi kor emelése és a fakitermelési korlátozások ugyanakkor csökkentőleg hatnak a kitermelhető fakészletre.

A 2016. december 31.-i állapot szerint az ország élőfakészlete 381,9 millió bruttó m³ (kéreggel, gallyal együtt). Az 1 hektár területre eső átlagos élőfakészlet 204 m³.

Erdőállomány-gazdálkodás

Megnevezés	2015. évben	2016. évben
Kitermelt fakészlet (ezer m ³)	7 354	7 338
Véghasználat (ezer m ³)	5 015	4 909
Gyérítés (ezer m ³)	1 492	1 647
Tisztítás (ezer m ³)	230	244
Egyéb fahasználat (ezer m ³)	617	538
Keletkezett erdőfelújítási kötelezettség (hektár)	20 083	20 137
Üres és pótlás alatt lévő terület (hektár)	73 883	70 153
Sikeres első erdősités (hektár)	19 989	17 831
Befejezett erdőfelújítás (hektár)	18 853	19 065
Erdőtelepítés első kivitele (hektár)	318	158
Befejezett erdőtelepítés (hektár)	5 799	5 662

Fakitermelés

Magyarország erdeiben a fakitermelések, a tartamosság elvével összhangban, a 2016. évben is az erdőtervekben előírt lehetőségeken belül valósultak meg. A 7 338 ezer m³ összes kitermelt fakészlet csaknem azonos 2015. évivel.

2016. évben a *véghasználati fakészlet* mintegy 2,1 százalékkal csökkent, a *gyerítés fakészlete* a tavalyi értékénél 10,4 százalékkal nőtt. A véghasználaton belül a tarvágás mennyisége az érintett terület tekintetében nőtt (+0,4%), a kitermelt fakészlet tekintetében pedig csökkent (-3,6%), a felújító vágások aránya a redukált területet (1,5%) és a fakészletet (1,5%) vizsgálva, ha nem is sokkal, de növekedett az előző évhez képest.

A tisztítás *fakészlete* az elmúlt évhez képest közel 6 százalékkal növekedett, ennek 32 százalékát akác fafajú állományokban hajtották végre. A tisztítás összterületéből (20 704 hektár) 36 százalékot a magánszektor állományaiban végeztek, amelyhez 93,3 ezer m³ fakészlet tartozik.

Az *egészségügyi és egyéb termelés fakészlete* (479 ezer m³), a megelőző évhez képest (16%) csökkent. Az összes kitermelt fakészlet 6,5 százaléka származik az egészségügyi és az egyéb termelésből.

A *szálas és a készletgondozó használat* keretében elvégzett fahasználatok mennyisége (59 ezer m³) elenyésző. A szálas 97 százalékát az állami szektorban, a készletgondozó használat 86 százalékát a magánszektorban végzik. Az összes éves fakitermeléshez képest a két használati mód 2016. évben is csak 0,8 százalékot tett ki.

Erdőfelújítás

A 2016. évben *keletkezett kötelezettség* területe (20 137 hektár) 0,3 százalékkal több az előző évinél. A *kötelezettség alá vont terület* (168 265 hektár) alig több (0,3%), mint 2014/2015. tenyészeti évben. A sikeres első erdősisítés (17 831 hektár) az előző évhez képest ugyan növekedett (5%), de a naptári évben keletkezett kötelezettség mértékétől közel 13 százalékkal marad el. A *beerdősítendő üres és pótlás alatt lévő területek* nagysága (70 153 hektár) pedig 5 százalékkal csökkent a 2015. évihez képest. Üres területeknek az erdőfelújítási kötelezettség alá vont területek közül azokat tekintjük, ahol a szakmailag indokolt mennyiségű újulat természetes megtelepedése vagy mesterséges erdősisítése még nem történt meg.

A 2009. óta hatályos erdőtvény bevezette a sikeres első erdősisítés fogalmát és feltételrendszerét, mint teljesítendő kötelezettség a tarvágásokat követő felújítások és a felújítást pótló csereerdősítések esetében. A 2015/2016 tenyészeti évben a sikeres első erdősisítés területe 17 831 hektár volt, melynek az erdősisítési előírás faállománytípusa szerinti megoszlása a következők szerint alakult: tölgy 13,3%, cser és egyéb keménylomb 4,5%, bükk 0,4%, akác 48,6%, nemes nyár és fehér fűz 14,1%, hazai nyár és egyéb lágy lomb 15,0%, fenyők 4,1%.

A *befejezettként átadott erdőfelújítás* területe (19 065 hektár) az elmúlt évihez képest csak 1 százalékkal nőtt. Az állami szektorban 1,5 százalékos csökkenés, míg a magánszektorban 3 százalékos emelkedés történt az előző év adataihoz képest.

Erdőtelepítés, fásítás

Az erdőtelepítési program végrehajtása EU-s társfinanszírozás keretében zajlik. Az EU-s források ciklikusságából adódóan az erdőtelepítések előző években tapasztalt drasztikus visszaesése tovább folytatódott. A 2015/2016. tenyészeti évi *első kivittel* érintett terület csupán 158 hektár volt, mely a 2014/2015. évhez képest 50 százalékos csökkenést jelent. A tölgy első kivitel az előző tenyészeti évhez képest csaknem 18 százalékkal csökkent, az összeshez viszonyított aránya 40 százalék, az akác 16,6 százalékos, a hazai nyár és egyéb lágy lomb 22,8 százalékos részaránnyal bír a 158 hektár első kivitelből. Az erdőtelepítések első kivitelének 48 százaléka gazdasági, 52 százaléka védelmi rendeltetésű volt, 38 százaléka a magán, 13 százaléka a közösségi és 49 százaléka az állami szektorban valósult meg.

A 2015. évhez képest csökkent (-2,4%) a befejezettként (5 662 hektár) átadott erdőtelepítések összterülete. A befejezettek 70,6 százaléka tölgy, 15,4 százaléka akác és 10 százaléka hazai nyár, egyéb lágy lomb fafajú erdőtelepítés volt.

Falopások

Az erdészeti hatóság 2016-ban 16,7 ezer köbméter mennyiségű falopást regisztrált. Ennek 89 százaléka magánszektorban, 60 százalékban a magántulajdonú gazdálkodó nélküli erdőkben valósult meg. Az összes illegális fakitermelés mértéke az előbbi mennyiségnél nagyobb lehet, amennyiben abba egyrészt az erdőtulajdonosok illetve erdőgazdálkodók által végzett jogszerűtlen, de eddig nem észlelt fakitermelések, másrészt az erdészeti hatóság tudomására nem jutott falopások is beletartoznak.

Az erdők egészségi állapota

Az erdővel szemben támasztott sokrétű elvárás teljesítésének egyik feltétele az erdő egészségi állapotának megőrzése, lehetőség szerinti javítása. Habár az egyes évek levélvesztés adatainak összevetése alapján érdeink egészségi állapota kedvezőnek mondható – hiszen az előző években a vizsgált állományokban a mintafák legalább 70 százaléka a tünetmentes és a veszélyeztetett kategóriába tartozott –, azonban 2016-ban állapotromlás volt megfigyelhető a levélvesztés alapján: a vizsgált fák 33,8 százaléka az egészséges, míg 31,6 százaléka a veszélyeztetett kategóriába tartozott. A közepesen károsodott egyedek aránya 26,3 százalék, míg az erősen károsodott mintafáké 5,8 százalék volt. A pusztult fák számában számottevő változás nem volt tapasztalható: a frissen pusztult fák aránya 0,5 százalék, míg a több éve pusztultak aránya 2,5 százalék volt. A lomblevelek elszíneződésének mértéke 2016-ban sem volt jelentős, a mintafák 90,7 százaléka tünetmentes volt.

Az általános egészségi állapotot leginkább tükröző levélvesztés alapján megállapítható, hogy 2016-ban a jobb egészségi állapotot mutató fajok csoportok (egyéb tölgyek, bükk, akác, nyár, egyéb lágú és kemény lombos fajok) esetében a tünetmentes fák aránya épphogy elérte a 40 százalékot. A tavalyi évhez hasonlóan 2016-ban is a feketefenyőn volt megfigyelhető a legnagyobb mértékű károsodás, tehát e faj egyedei mutatták a legrosszabb egészségi állapotot, de jelentősen romlott a kocsányos tölgyek állapota is.

További információ:

<http://portal.nebih.gov.hu/web/guest/-/erdeszeti-monitoring>

Konklúzió

Összességében megállapítható, hogy Magyarországon 2016. évben a 2009. évi XXXVII. törvény előírásainak megfelelően folyt az erdőgazdálkodás, az összes erdőtervezett terület ugyan 0,1 százalékot csökkent, de az erdők élőfakészlete növekedett (3,3 millió m³), a haszonvételek mértéke a hosszútávra tervezett lehetőségeken belül maradt. Az ezeken a területeken folytatott erdőgazdálkodás megfelel a tartamosság, fenntarthatóság kritériumainak.

Magyarország erdőállományában bekövetkezett változások 2004. év óta

Az erdővagyon jellemző adatai²

Az ország erdőterülete és az erdőgazdálkodást közvetlenül szolgáló egyéb földrészek.

Év	Erdőterület	Egyéb terület *	Összes erdőtervezett terület	Változás
2004. I. 1.	1 836 428	131 145	1 967 573	12 393
2005. I. 1.	1 850 809	130 093	1 980 902	13 329
2006. I. 1.	1 853 183	130 097	1 983 280	2 378
2006. XII. 31.	1 869 350	129 122	1 998 472	15 192
2007. XII. 31.	1 890 866	128 328	2 019 194	20 722
2008. XII. 31.	1 903 360	127 470	2 030 830	11 636
2009. XII. 31.	1 912 917	126 429	2 039 346	8 516
2010. XII. 31.	1 922 108	124 286	2 046 394	7 048
2012. I. 1.	1 927 702	122 960	2 050 662	4 267
2013. I. 1.	1 933 604	122 029	2 055 633	4 972
2014. I. 1.	1 938 139	121 314	2 059 453	3 820
2015. I. 1.	1 939 263	120 415	2 059 678	225
2016. I. 1.	1 940 720	120 099	2 060 819	1 141
2017. I. 1.	1 939 342	119 386	2 058 728	-2 091

*Megj.: Egyéb erdőgazdálkodási célt szolgáló földrészlet

Magyarország faállománnyal borított területe a folyamatos növekedés után 2016. évben csökkent, az egyéb erdőgazdálkodási célt szolgáló földrészlet is csökkenő tendenciát mutat. Az erdőterület növekedésének megtorpanása elsősorban az erdőtelepítések drasztikus csökkenésének következménye, de nem hagyható figyelmen kívül az erdőtervezési szabályok változása.

Erdőtervezett területek tulajdonmegoszlása

Térmérték szerinti megoszlás

Év	Állami	Közösségi	Magán	Vegyes, egyéb
2004. I. 1.	1 147 479	15 354	700 463	104 277
2005. I. 1.	1 146 499	16 554	815 096	2 753
2006. I. 1.	1 147 195	18 288	814 238	3 559
2006. XII. 31.	1 152 360	18 606	824 042	3 464
2007. XII. 31.	1 152 398	20 065	839 557	7 174
2008. XII. 31.	1 155 468	20 231	844 615	10 516
2009. XII. 31.	1 157 787	20 491	848 484	12 585
2010. XII. 31.	1 157 808	20 157	853 074	15 355
2012. I. 1.	1 156 694	22.325	871 643	*
2013. I. 1.	1 156 103	21 609	877 921	*
2014. I. 1.	1 156 950	21 884	880 619	*
2015. I. 1.	1 156 432	21 782	881 464	*
2016. I. 1.	1 156 771	21 627	882 420	*
2017. I. 1.	1 156 010	21 472	881 246	*

*Megj.: megjelenítésre már nem kerül

A Magyar Állam tulajdonában lévő erdőtervezett terület nagysága, 2004. január 1.-i állapothoz képest közel 0,8 százalékot emelkedett, a közösségi tulajdonban és a magán tulajdonban lévő erdőtervezett terület nagysága nőtt

² (Teljes forrásanyag: Országos Erdőállomány Adattár, aktuális évi mérlegállapot, NÉBIH Erdészeti Igazgatóság)

megközelítőleg 40 százalékkal, illetve 26 százalékkal. A magánszektor érintő figyelemre méltó növekedés nem kizárólag valós területnövekedés, hanem a korábban ismeretlen tulajdonosú erdőterületek csökkenésének (tulajdonoshoz kapcsolásának) következménye.

Tulajdonosi arányok

Év	Állami	Közösségi	Magán	Vegyes, egyéb
	%			
2004. I. 1.	58,3	0,8	35,6	5,3
2005. I. 1.	57,9	0,8	41,2	0,1
2006. I. 1.	57,8	0,9	41,1	0,1
2006. XII. 31.	57,7	0,9	41,2	0,1
2007. XII. 31.	57,1	1,0	41,6	0,3
2008. XII. 31.	56,9	1,0	41,6	0,5
2009. XII. 31.	56,8	1,0	41,6	0,6
2010. XII. 31.	56,5	1,0	41,7	0,8
2012. I. 1.	56,4	1,1	42,5	*
2013. I. 1.	56,2	1,1	42,7	*
2014. I. 1.	56,2	1,1	42,7	*
2015. I. 1.	56,1	1,1	42,8	*
2016. I. 1.	56,1	1,1	42,8	*
2017. I. 1.	56,2	1,0	42,8	*

*Megj.: megjelenítésre már nem kerül

A tulajdoni viszonyok „tisztázását” jelentősen megkönnyítette, leegyszerűsítette a központi nyilvántartási rendszer bevezetése, s az ehhez kapcsolódó fejlesztések.

Erdőterületek üzemmódonkénti alakulása

Év	Vágásos	Szálló (nem vágásos) erdő	Átalakítás alatt álló	Faanyagtermelést nem szolgáló	Erdőterület
	Üzemmód (hektár)				
2006. I. 1.	1 813 684	2 901	0	36 598	1 853 183
2006. XII. 31.	1 816 336	4 956	4 024	44 034	1 869 350
2007. XII. 31.	1 827 320	7 220	8 780	47 546	1 890 866
2008. XII. 31.	1 829 339	9 219	13 040	51 762	1 903 360
2009. XII. 31.	1 825 535	12 576	19 193	55 614	1 912 917
2010. XII. 31.	1 819 458	13 515	30 768	58 367	1 922 108
2012. I. 1.	1 807 276	13 937	42 576	63 914	1 927 702
2013. I. 1.	1 801 825	14 219	50 942	66 619	1 933 604
2014. I. 1.	1 800 843	14 439	53 797	69 060	1 938 139
2015. I. 1.	1 787 756	14 709	63 433	73 365	1 939 263
2016. I. 1.	1 783 450	17 851	66 023	73 396	1 940 720
2017. I. 1.	1 771 622	18 481	73 127	76 112	1 939 342

Az erdőterületek elsődleges rendeltetése

Év	Védelmi erdő	Gazdasági erdő	Közjóléti erdő*	Faültetvény
	%			
2004. I. 1.	34,4	64,2	1,4	
2005. I. 1.	35,0	63,6	1,4	
2006. I. 1.	35,0	63,6	1,4	
2006. XII. 31.	35,1	63,6	1,3	
2007. XII. 31.	35,2	63,5	1,3	
2008. XII. 31.	35,2	63,5	1,3	
2009. XII. 31.	35,8	63,0	1,2	
2010. XII. 31.	35,8	63,1	1,1	
2012. I. 1.	36,1	62,6	1,1	0,2
2013. I. 1.	36,3	62,4	1,1	0,2
2014. I. 1.	36,5	62,3	1,1	0,1
2015. I. 1.	36,8	62,0	1,1	0,1
2016. I. 1.	37,1	61,9	1,1	0,1
2017. I. 1.	37,5	61,4	1,1	0,1

*Megj.: Közjóléti erdő (Gyógyerdő , parkerdő , tanerdő , kísérleti erdő , vadaspark)

A kilencvenes évek második felében, részben az újabb nemzeti parkok alapításához kapcsolódóan, részben az erdők szerepének újragondolása, ártértékelődésének következményeként, jelentős nagyságú területen változott az erdők elsődleges rendeltetése, szerepe. A bekövetkezett változások miatt a védelmi rendeltetésű erdők részaránya a 90-es évek arányához képest közel 128 százalékkal nőtt, s elérte 2004. év végére a 35 százalékos részarányt, amely tovább növekedett 0,8 százalékkal 2009 év végéig. Ez az arány 2010-ben már nem változott, és azóta az éves növekedés csak néhány tized százalékot tesz ki. A védelmi rendeltetésű erdőkön belül az ország összes erdőterületének közel egyötöde védett vagy fokozottan védett természeti terület, ami az elmúlt másfél évtizedben komoly minőségi változásokat indukált az erdőgazdálkodásban. (A védelmi rendeltetésű erdők két nagy csoportra oszthatók, a védő és a védett erdők. A védő erdők közé sorolandó a talajvédelmi, a mezővédő, a honvédelmi érdekeket szolgáló, a határrendészeti, a vadvédelmi, a vízvédelmi, a partvédelmi, a településvédelmi, a tájvédelmi, valamint a műtárgyvédelmi erdők. A védett erdők közé sorolandó a fokozottan védett, a védett természeti területen lévő erdők, az erdei génrezervátumok, az erdőrezervátumok és a történelmi emlékhelyeken lévő erdők.)

A fajtamegoszlás alakulása

Kemény lombos fajok

Év	Tölgy	Cser	Bükk	Gyertyán	Akác	Egyéb kemény
	%					
2004. I. 1.	20,5	11,5	6,0	5,5	22,6	4,8
2005. I. 1.	20,7	11,3	6,0	5,4	22,9	5,0
2006. I. 1.	20,8	11,2	6,0	5,3	23,1	5,1
2006. XII. 31.	20,8	11,1	5,9	5,2	23,4	5,1
2007. XII. 31.	20,8	11,1	5,9	5,2	23,7	5,2
2008. XII. 31.	20,8	11,1	5,9	5,2	23,8	5,3
2009. XII. 31.	20,8	11,1	5,9	5,1	23,9	5,5
2010. XII. 31.	20,8	11,1	5,9	5,1	24,0	5,6
2012. I. 1.	20,8	11,1	5,9	5,2	24,0	5,9
2013. I. 1.	20,8	11,2	5,9	5,2	24,1	5,9
2014. I. 1.	20,7	11,2	5,9	5,2	24,2	6,0
2015. I. 1.	20,7	11,2	6,0	5,2	24,2	6,1
2016. I. 1.	20,7	11,3	6,0	5,2	24,3	6,1
2017. I. 1.	20,7	11,3	6,0	5,2	24,3	6,2

Lágy lombos fafajok, fenyők

Év	Nyár	Egyéb lágy	Fenyő
	%		
2004. I. 1.	10,3	5,6	13,3
2005. I. 1.	10,3	5,6	12,9
2006. I. 1.	10,4	5,6	12,6
2006. XII. 31.	10,5	5,5	12,4
2007. XII. 31.	10,6	5,4	12,1
2008. XII. 31.	10,6	5,4	11,9
2009. XII. 31.	10,7	5,4	11,6
2010. XII. 31.	10,6	5,4	11,4
2012. I. 1.	10,5	5,4	11,2
2013. I. 1.	10,5	5,3	11,1
2014. I. 1.	10,5	5,3	11,0
2015. I. 1.	10,5	5,3	10,8
2016. I. 1.	10,5	5,3	10,6
2017. I. 1.	10,6	5,3	10,4

Élőfakészlet adatok

Év	Élőfakészlet (millió m ³)
2004. I. 1.	334,3
2005. I. 1.	337,0
2006. I. 1.	341,4
2006. XII. 31.	344,1
2007. XII. 31.	347,4
2008. XII. 31.	351,9
2009. XII. 31.	355,8
2010. XII. 31.	359,1
2012. I. 1.	362,2
2013. I. 1.	366,3
2014. I. 1.	369,6
2015. I. 1.	373,3
2016. I. 1.	378,6
2017. I. 1.	381,9

A magyarországi erdők élőfakészletének növekedési tendenciája tovább folytatódik, 2004. január elsejéhez képest a növekedés több, mint 14 százalékos, melynek oka részben a védett, illetve a védő erdők vágáskor-emelése, továbbá a tartamosság elvét szem előtt tartó erdőgazdálkodás (a fakitermelési lehetőségek visszafogottabb kihasználása).

A folyónövedék alakulása

Év	millió m ³ /év	m ³ /ha/év
2004. I. 1.	12,5	7,2
2005. I. 1.	12,9	7,3
2006. I. 1.	12,9	7,2
2006. XII. 31.	12,9	7,2
2007. XII. 31.	13,0	7,1
2008. XII. 31.	13,1	7,1
2009. XII. 31.	13,2	7,1
2010. XII. 31.	13,1	7,1
2012. I. 1.	13,1	7,0
2013. I. 1.	13,0	7,0
2014. I. 1.	13,1	7,0
2015. I. 1.	13,1	7,0
2016. I. 1.	13,1	7,0
2017. I. 1.	13,0	7,0

Az összes folyónövedék, és az egy hektárra vetített folyónövedék mennyisége lényegében stagnál.

Erdőállomány-gazdálkodás³

Fakitermelés

Az összes kitermelt fakészlet

Év	millió m ³
2004. I. 1.	7,086
2005. I. 1.	7,095
2006. I. 1.	7,167
2006. XII. 31.	7,005
2007. XII. 31.	6,609
2008. XII. 31.	7,024
2009. XII. 31.	6,774
2010. XII. 31.	7,424
2012. I. 1.	8,080
2013. I. 1.	7,732
2014. I. 1.	7,875
2015. I. 1.	7,517
2016. I. 1.	7,354
2017. I. 1.	7,338

A kitermelési adatok változatos képet mutatnak. 2004. január 1.-jétől az éves kitermelt mennyiség a 2006. és a 2009. éveket kivéve jellemzően 7 millió m³ körül valósult meg. A 2011-es év kiugrását főként az abiotikus károk miatt kitermelt fakészlet okozta. A 2014. évtől a kitermelt mennyiség fokozatos csökkenő tendenciát mutat.

*A különböző használati módokkal kitermelt fakészlet**

Év	Véghasználat	Gyérítés	Tisztítás	Egészségügyi + egyéb	Szálalás	Készletgondozó használat	Használatok mindösszesen
	ezer m ³						
2004. I. 1.	5 044	1 396	322	324			
2005. I. 1.	4 841	1 422	344	488			
2006. I. 1.	4 957	1 280	339	591			
2006. XII. 31.	4 814	1 321	327	543			
2007. XII. 31.	4 505	1 316	306	481			
2008. XII. 31.	5 035	1 307	263	418			
2009. XII. 31.	4 719	1 361	266	428			
2010. XII. 31.	5 184	1 312	271	606	45	6	7 424
2012. I. 1.	5 743	1 507	312	459	48	11	8 080
2013. I. 1.	5 552	1 562	294	265	49	10	7 732
2014. I. 1.	5 586	1 556	294	384	46	9	7 875
2015. I. 1.	5 130	1 477	299	560	40	11	7 517
2016. I. 1.	5 015	1 492	230	573	32	12	7 354
2017. I. 1.	4 909	1 647	244	479	44	15	7 338

* Megj.: 1) 2009-ig a szálalás az Egyéb termeléssel, a készletgondozó használat a Növedékfokozó gyérítéssel együtt lett összegezve a mérlegben; 2) 2010. évtől az adatok feldolgozása a gazdálkodói bejelentések alapján történik

Az előhasználatok terén még mindig az állami szektor használja ki jobban az erdőtervi lehetőségeket. A tisztítások esetében a végrehajtás elmaradásában jelentős szerepe van az erdőfelújításokban jelentkező ilyen jellegű munkákkal kapcsolatos hazai támogatások megszűnésének is.

A szálalás és a készletgondozó használat keretében elvégzett fahasználatok mennyisége még elenyésző, a statisztikákban 2010. óta készült kimutatás. 2010-ben 45.276 m³ faanyag lett kitermelve 2.691 hektár érintett területen szálalás keretében, ami jelentős mértékű emelkedés a korábbi évek 30 ezer m³-t elérő szálalással kitermelt fakészletéhez képest. A szálalás értékét vizsgálva az előző évi értékhez képest a 2016. évi mennyiség jelentős növekedést (35%) mutat. Az összes éves fakitermeléshez képest a két használati mód 2016. évben a 0,8 százalékot éri el.

³ Teljes forrásanyag: Országos Erdőállomány Adattár, Az aktuális évekről szóló erdőesítési és fakitermelési beszámolók, NÉBIH Erdészeti Igazgatóság

Erdőfelújítás

Év	Keletkezett kötelezettség	Kötelezettség alá vont	Befejezett terület	Átfutási idő
	hektár			év
2003/2004.	21 167	119 742	19 299	7,3
2004/2005.	21 326	120 756	20 431	7,8
2005/2006.	21 171	121 692	21 409	7,9
2006/2007.	19 780	122 338	20 238	7,9
2007/2008.	21 467	125 714	17 497	7,9
2008/2009.	19 705	127 395	19 975	7,9
2009/2010.	22 134	129 974	16 719	7,9
2010/2011.	24 253	133.671	16 124	7,8
2011/2012.	22 854	143 530	13 521	8,3
2012/2013.	22 889	149 997	15 256	8,1
2013/2014.	20 711	155 822	15 706	8,1
2014/2015.	20 083	167 751	18 853	8,1
2015/2016.	20 137	168 265	19 065	8,5

A kötelezettség alá vont terület folyamatosan növekszik, hasonlóképpen a keletkezett erdőfelújítási kötelezettséggel terhelt terület is. A befejezett területeket vizsgálva a 2011/2012. tenyészeti évhez képest növekedés figyelhető meg. A tárgyévben keletkezett kötelezettség és a befejezett erdőterületek mennyisége kezd kiegyenlítődni, de még mindig elmarad az elvárt közel azonos mértéktől. Az ok a fokozatos felújító vágás arányának emelkedésével, s az ebből eredő „átfutási idő”, pontosabban a felújítás idejének növekedésében keresendő.

Erdőtelepítés, fásítás

Év	Első kivétel	Folyamatban lévő	Befejezett
	hektár		
2003/2004.	7 574	33 878	10 302
2004/2005.	7 657	32 266	10 683
2005/2006.	13 989	43 618	9 662
2006/2007.	18 948	55 443	7 719
2007/2008.	7 332	55 633	7 048
2008/2009.	5 168	51 509	9 362
2009/2010.	5 096	46 051	10 638
2010/2011.	2 803	40 246	8 490
2011/2012.	4 537	39 429	5 165
2012/2013.	2 530	37 571	3 986
2013/2014.	1 287	33 692	4 759
2014/2015.	318	27 918	5 799
2015/2016.	158	22 022	5 662

Az erdőtelepítések a rendszerváltás óta jellemzően a magán tulajdonban lévő területeken valósulnak meg. A telepítési hajlandóságot döntően a különböző ösztönzések, a támogatások mértéke, a támogatások kifizetése körüli nehézségek befolyásolják. A 2006/2007. tenyészeti év közel 19 ezer hektáros erdőtelepítése óta az erdőtelepítési kedv drasztikusan csökken.

Fafajmegoszlás az első kivitelű erdőtelepítésekben

Kemény lombos fafajok (első kivitel)

Év	Tölgy	Cser+ Egyéb kemény	Bükk	Akác
2003/2004.	2 427	246	21	2 327
2004/2005.	2 308	469	10	2 894
2005/2006.	5 069	1 165	8	4 425
2006/2007.	8 168	1 030	0	4 899
2007/2008.	2 918	366	0	1 940
2008/2009.	1 452	328	0	1 466
2009/2010.	1 855	229	1	1 579
2010/2011.	629	182	0	1 270
2011/2012.	2.343	147	2	1 011
2012/2013.	915	86	0	820
2013/2014.	232	93	0	465
2014/2015.	77	43	0	106
2015/2016.	63	31	0	26

Lágy lombos fafajok, fenyő (első kivitel)

Év	Nemes nyár +Fűz	Hazai nyár+ egyéb lágy	Fenyő
2003/2004.	1 623	923	8
2004/2005.	1 283	598	96
2005/2006.	1 622	1 598	107
2006/2007.	1 698	3 045	107
2007/2008.	640	1 457	11
2008/2009.	563	1 349	9
2009/2010.	354	1 053	26
2010/2011.	209	499	14
2011/2012.	172	855	7
2012/2013.	195	509	5
2013/2014.	105	375	17
2014/2015.	66	24	2
2015/2016.	2	36	0

További információk:

<http://portal.nebih.gov.hu/web/guest/-/magyaroszag-erdejeivel-kapcsolatos-adatok>

<http://portal.nebih.gov.hu/web/guest/-/erdeszeti-monitoring>